

БібліоТека

Бюлетень Української бібліотечної асоціації

В номері:

- 1 Офіційна інформація
- 2 Конференції
- 3 Проектна діяльність

№1-2, 2025 р.
Щоквартальник

1 Офіційна інформація

УКРАЇНЬСЬКА МОВА ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ. РОЛЬ БІБЛІОТЕК

Спільне звернення

ВГО Українська бібліотечна асоціація

та

Національної бібліотеки України
імені Ярослава Мудрого

21 лютого 2025 року, у Міжнародний день рідної мови, Всеукраїнська громадська організація Українська бібліотечна асоціація та Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого виступили зі спільним зверненням «Українська для національної ідентичності та державотворення. Роль бібліотек», в якому підкреслене глибоке розуміння та відданість бібліотек справі утвердження української мови як фундаменту нашої національної самобутності.

Від імені усієї професійної бібліотечної спільноти України вкотре наголошуємо на винятковій важливості української мови. Сьогодні, коли Україна знову захищає свою територіальну цілісність, значення української мови набуває особливого сенсу. Українська мова — це не просто засіб спілкування, а символ боротьби з російською агресією. Це засіб ідентифікації кожного з нас як українця та українки. Це рушійна сила, що формує національну ідентичність, об'єднує суспільство та зміцнює державність. В умовах жорстокого збройного протистояння з росією та інформаційної війни, утвердження державної мови як чинника консолідації українського суспільства й фактора національної безпеки має стати пріоритетом. Водночас, акцентуємо увагу на значущій ролі, яку відіграють бібліотеки в цьому надзвичайно важливому процесі. Бібліотеки є не лише сховищами книг, а й центрами культурного та освітнього розвитку. Вони активно сприяють поширенню української мови, підтримують її вивчення та популяризацію. Через різноманітні програми, заходи та доступ до інформаційних ресурсів, бібліотеки

створюють сприятливе середовище для навчання впродовж життя, що є життєво необхідним для формування свідомих громадян та розбудови сильної держави. Тож бібліотеки є ідеальними майданчиками, де кожен може знайти однодумців та коло спілкування й покращити свої знання та навички володіння українською мовою.

Ми свідомі того, що для розвитку людського капіталу та економічно сильної і демократичної України необхідні проактивна позиція, розуміння потенціалу бібліотек та узго-

джені дії всіх зацікавлених сторін - держави, місцевої влади, суспільства, лідерів громадської думки і самих бібліотекарів, а також інвестиції для розвитку бібліотек.

ВГО Українська бібліотечна асоціація та Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого звертаються до всіх зацікавлених сторін — бібліотекарів, представників органів центральної влади та місцевого самоврядування, викладачів і вчителів української мови, громадських активістів та інтелектуалів й усіх громадян України — із закликом плекати українську мову, вивчати її як державну й спонукати до цього інших, а ще — підтримати українські бібліотеки, стати партнерами і волонтерами бібліотек.

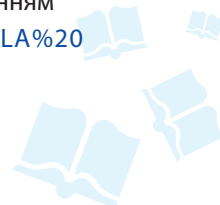
Забезпечення належної діяльності та розвитку дозволить бібліотекам реалізувати свій потенціал у зміцненні національної ідентичності та державотворенні. Підтримуючи бібліотеки, ми інвестуємо в майбутнє української мови, культури та незалежності.

Ознайомитися з текстом звернення можна на порталі ВГО Українська бібліотечна асоціація за покликанням

<https://ula.org.ua/images/documents/5339/ULA%20Appeal%2021%2002%202025.pdf>

Січень-червень 2025 р.

БібліоТек@

XII Міжнародна конференція «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: майбутнє твориться сьогодні»: підсумки

Славське повертається! Саме так було анонсовано проведення XII Міжнародної конференції (26 лютого – 1 березня 2025 р., змішаний формат). І для багатьох це була та гарна новина, на яку чекали, оскільки «Конференція у Славську» – це атмосферний, неординарний, неформатний професійний майданчик, що десять років поспіль, з 2011 року по 2020 рік збирав на Львівщині фахівців – викладачів інформаційно-бібліотечних дисциплін ЗВО, керівників

бібліотек, тренерів регіональних тренінгових центрів ОУНБ, сучасних бібліотекарів - активістів, партнерів ВГО Українська бібліотечна асоціація, усіх небайдужих, хто цікавиться питанням бібліотечно-інформаційної освіти. Славсько було місцем сили, місцем натхнення, місцем спільнотворчості. Славсько задавало тренди, відкривало імена, гуртувало викладацьку та бібліотечну спільноту.

У 2021 році, через карантинні обмеження, Конференція вперше відбулась онлайн. У 2022 році її знову планували проводити вже у змішаному форматі. Повномасштабне вторгнення зруйнувало ці плани. Наша історія про скасовану конференцію, про оргвнески, які стали донатами ЗСУ, про нашу віру, що ми знову зберемося у Славську після нашої перемоги, була поширена у Твіттері Ніком Пулом, виконавчим директором CILIP, та стала «вірусною» завдяки посту відомого англійського письменника Ніла Геймана. Ця історія стала показником незламності України, українців, українських бібліотекарок і бібліотекарів. Відроджуючи конференцію, ми свідомі, що перемога ще не настала, але ми віримо, що вона обов'язково буде. Ми переконані, що «майбутнє твориться сьогодні», а відтак, ми маємо його творити.

У Конференції в різних форматах цього року взяли участь 145 фахівців з різних регіонів України, а також колеги з Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Швеції.

Пленарне засідання Конференції присвятили стратегічним орієнтирам підвищення якості й конкурентоспроможності бібліотечних кадрів в умовах євроінтеграції та цифрових трансформацій глобального комунікаційного простору та аналізу сторічного досвіду розвитку системи вищої бібліотечної освіти в Україні (доповідь Алли Соляник), реалізації та результатам масштабних проєктів з участі бібліотек у процесах цифровізації України за підтримки Програми розвитку ООН (UNDP) в Україні у межах «Проєкту підтримки Дія» (доповідь Ярослави Сошинської). Історико-філософським екскурсом, що поєднав минуле і сучасність, став виступ Василя Кметя.

Міжнародна сесія Конференції «БЕЗПЕРЕРВНА ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНА ОСВІТА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД» познайомила учасників з досвідом роботи Національної бібліотеки Латвії щодо вдосконалення компетенцій бібліотекарів (Агнесе Пашане), з розвитком бібліотечної освіти у Польщі (Павло Бардовський), а Лариса Сидоренко розповіла як з перших днів повномасштабного вторгнення росії в Україну публічні бібліотеки Литви запровадили спеціальні послуги для новоприбулих українців, зокрема інтерактивні ігри з медіаграмотності для дітей та молоді й мовні

курси, виставки українських митців, зустрічі з українськими авторами та ін. В доповіді Урсули Георгі з Німеччини «Тенденції неперервної освіти для бібліотек – теми та формати» зроблено наголос на необхідності постійного підвищення кваліфікації, зокрема з огляду на цифровізацію та стрімкий розвиток штучного інтелекту.

Про те, як створити емпатичну бібліотеку, яким має бути бібліотекар майбутнього та як через гру зацікавити бібліотекою і читанням йшлося на Сесії «БЕЗПЕРЕРВНА БІБЛІОТЕЧНА ОСВІТА: НАТХНЕННЯ».

Наші колеги поділилися своїм баченням бібліотеки як простору психосоціальної підтримки, а також про проєкти на підтримання психічного здоров'я.

Погляд бібліотечних працівників на сучасну бібліотеку та компетентності бібліотекаря, які він має мати для ефективної та якісної роботи, був представлений на Сесії «БЕЗПЕРЕРВНА ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНА ОСВІТА: ПОГЛЯД

ПРАКТИКІВ», яка засвідчила важливість безперервного професійного розвитку бібліотекарів у контексті цифрових трансформацій та сучасних викликів. Спікери оцінили необхідність удосконалення компетентностей бібліотечних працівників, зокрема в галузі цифрової грамотності, відкритої науки, формування іміджу дослідників, а також розуміння національної пам'яті.

На Сесії «ВИЩА ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНА ОСВІТА. ВІЗІЯ МАЙБУТНЬОГО» відбулася дискусія щодо майбутнього

бібліотечно-інформаційної освіти, яка, на думку спікерів, залежить від поєднання теоретичних знань, практичних компетентностей, технологічних інновацій і тісної співпраці між учасниками освітнього процесу.

Спеціальна сесія «БІБЛІОFASHION ЛЬВІВЩИНИ. ЯК ПРОСУВАЮТЬ НАВИЧКИ, ЗДОБУТІ В РЕГІОНАЛЬНОМУ ТРЕНІНГОВОМУ ЦЕНТРІ, У СВОЇЙ РОБОТІ» фактично вже через вітчизняний досвід підкріплювала тези досвіду європейського та ще раз продемонструвала, якими крутими та просунутими можуть бути і сільські бібліотеки, якщо бібліотекарі вмотивовані, навчені та прагнуть до самовдосконалення; коли бібліотекарі люблять свою професію та небайдужі до проблем громади.

Демонстрація практичного досвіду бібліотек домінувала і у продовженні Сесії «БЕЗПЕРЕРВНА ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНА ОСВІТА: ПОГЛЯД ПРАКТИКІВ». Учасники вкотре засвідчили, що навчання впродовж життя потрібне не лише бібліотекарям, а бібліотеки безперечно мають потенціал стати такими освітніми просторами для громад і спільнот.

І ще про два заходи, що відбулись під час Конференції та надали їй неповторності. Це майстер-клас з макраме «ЯНГОЛИ ПЕРЕМОГИ» майстрині Надії Кіндрись та БЛАГОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ маестро Олега Сербіна. Завдяки присутнім на концерті учасникам Конференції і мешканцям Славська, адміністрації пансіонату «Славське», а також глядачам ютуб-трансляції концерту, вдалося зібрати певну частину коштів на придбання автомобіля для 40-ї окремої бригади берегової оборони.

Початок. Продовження на с.3

Завершилась Конференція у перший день весни підбиттям підсумків, рефлексіями учасників та врученням сертифікатів. Учасники висловили щиру подяку ВГО Українська бібліотечна асоціація та її партнерам – Goethe-Institut в Україні та Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого. Дякуємо Збройним силам України за можливість жити, працювати, творити майбутнє!

Ярослава Хіміч, к. і. н., доцент Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, голова Секції з бібліотечно-інформаційної освіти ВГО Українська бібліотечна асоціація

Детальніше про Конференцію читайте на порталі Асоціації за покликанням: <https://ula.org.ua/novyny-ta-podii/novyny/5368-khii-mizhnarodna-konferentsiia-suchasna-bibliotechno-informatsiina-bezperervna-osvita-maibutnie-vorytsia-sohodni-liutyi-berezen-2025-r-pidsumky>

Олена Григоревська, д. н. із соц. ком., професор Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, заступниця голови Секції з бібліотечно-інформаційної освіти ВГО Українська бібліотечна асоціація

3 Проектна діяльність

Сприяння розвитку мирних і стійких громад через музеї та бібліотеки

ВГО Українська бібліотечна асоціація стала партнером проекту «Сприяння розвитку мирних і стійких громад через музеї та бібліотеки», що реалізується за фінансової підтримки Програми участі ЮНЕСКО у 2024-2025 рр.

28 травня 2025 року відбулася III Міжнародна Конференція «Локалізація Цілей сталого розвитку через музеї та бібліотеки» під девізом: "Ask Your Library!" "Ask Your Museum!", організована Латвійською асоціацією музеїв, Латвійською асоціацією бібліотекарів та Національною комісією Латвії у справах ЮНЕСКО за підтримки Програми участі ЮНЕСКО та Львівського культурного хабу в Україні. Конференція проходила у змішаному форматі (онлайн та частково наживо) у Львові.

Мета конференції - посилити роль музеїв і бібліотек у формуванні мирних, стійких і сталих громад шляхом обміну досвідом, стратегіями та інструментами для реалізації на місцевому рівні Цілей сталого розвитку (ЦСР), особливо тих, що пов'язані з миром, справедливістю, освітою, стійкістю громад та спадщиною. Вона була присвячена трьом основним темам:

- розбудова миру через культурну спадщину та освіту,

- роль музеїв і бібліотек у відновленні стійкості громад,

- розбудова миру через спадщину до, під час і після воєнного конфлікту.

Музейні та бібліотечні фахівці з Естонії, Латвії, Литви, Грузії, Молдови та України поділилися конкретними прикладами діяльності інститутів пам'яті як агентів позитивних соціальних змін навіть в умовах

війни та окупації.

Українську бібліотечну спільноту на Конференції представляли керівники провідних бібліотек міста Львова та члени ВГО Українська бібліотечна асоціація. Про роль українських бібліотек у розбудові стійкості громад йшлося у виступі віцепрезидентки Асоціації Світлани Моїсєєвої.

Модераторами Конференції були Діана Волтерс, консультантка з питань музеїв та спадщини, що спеціалізується на розбудові миру, та Генрі МакГі, консультант організації Curating Tomorrow, яка прагне зрозуміти та розкрити потенціал інституцій, що базуються на колекціях, для сприяння сталому розвитку.

Другий етап проекту передбачає проведення онлайн-тренінгів та реалізацію спільних ініціатив музеями та бібліотеками країн-партнерів.

Бібліотеки розвивають цифрову грамотність для зміцнення стійкості та відновлення громад

ВГО Українська бібліотечна асоціація здобула перемогу у конкурсі грантових пропозицій Програми розвитку ООН «Зміцнення інституційної спроможності бібліотек – Хабів цифрової освіти задля підвищення цифрової грамотності людей, особливо з вразливих груп і віддалених районів, для забезпечення доступу до державних електронних послуг». Конкурс проводився у межах проекту «Цифрові, інклюзивні, доступні: Підтримка цифровізації державних послуг в Україні» (Фаза 2), що є частиною портфоліо «Демократичне врядування та інклюзивне суспільство» ПРООН. Проект реалізується за фінансової підтримки Уряду Швеції та у тісній співпраці з Міністерством цифрової трансформації України.

Під час повномасштабної війни цифрова грамотність стала важливою складовою державної гуманітарної відповіді – як з точки зору надання термінової інформації, так і підтримки зв'язку з рідними. Мінцифра запустила в Дії 59 цифрових послуг і інструментів, якими скористалося 38 мільйонів українців, зокрема, низку нових електронних послуг, орієнтованих на гуманітарну допомогу: реєстрація ВПО, подання інформації про пошкоджене чи зруйноване майно, подання заявок на допомогу підприємцям із постраждалих територій та ін. Відтак навчання цифровій грамотності стає частиною забезпечення доступу до таких послуг. Цифрові рішення допоможуть відповісти на складні виклики, спричинені війною, і водночас забезпечать прозорість та підзвітність процесу відновлення, що критично важливо для євроінтеграції України.

ВГО Українська бібліотечна асоціація є надійним партнером Мінцифри та ПРООН у реалізації поставлених цілей, адже саме на базі бібліотек створені та успішно працюють Хаби цифрової освіти. Упродовж 2022-2024 рр. спільно з партнерами було проведено декілька циклів онлайн-навчання бібліотекарів – координаторів Хабів, у якому взяли участь майже 1300 бібліотечних фахівців з усіх областей України, у т. ч. з переміщених бібліотек. Про важливість і дієвість послуг Хабів цифрової освіти свідчать і позитивні відгуки користувачів, які підтвердили якість отриманих завдяки бібліотекарям цифрових навичок і консультацій. Таких відгуків упродовж воєнного періоду зафіксовано понад 27 500.

У 2025-2026 рр. ВГО Українська бібліотечна асоціація буде розвивати співпрацю у межах проекту з Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого; запропонує нові цикли та актуальні теми для навчання бібліотекарів – координаторів Хабів цифрової освіти, зокрема як використовувати штучний інтелект у повсякденному житті, як надавати послуги людям з інвалідністю, як зберігати емоційну стійкість у взаємодії; підготує друге видання практичного посібника «Бібліотеки – Хаби цифрової освіти»; проведе «круглі столи» в межах Львівського міжнародного бібліотечного форуму, щоб оприлюднити кращі практики діяльності Хабів для життєстійкості і розвитку громад та спільнот.

Всеукраїнський конкурс «Бібліотека року 2025» та почесні відзнаки Української бібліотечної асоціації

Президія ВГО Українська бібліотечна асоціація оголошує щорічний **Всеукраїнський конкурс «Бібліотека року 2025»**, який проводиться за підтримки Міністерства культури та стратегічних комунікацій України.

Звання «Бібліотека року» присвоюється бібліотеці за кращий впроваджений інноваційний проєкт, що підтверджується відповідним дипломом.

Термін подання документів – **до 1 вересня 2025 року**.

Умови конкурсу викладені у Положенні (див. портал Української бібліотечної асоціації, розділ «Про нас / Конкурси / Бібліотека року»

<https://ula.org.ua/pro-nas/konkursi/478-biblioteka-roku>).

Конкурсні заявки приймаються Оргкомітетом в електронній формі на порталі Асоціації.

Адмініструють конкурс «Бібліотека року 2025» члени Президії ВГО Українська бібліотечна асоціація.

Журі Всеукраїнського конкурсу на здобуття звання «Бібліотека року – 2025»

- ✓ **Задорожна Вікторія Юріївна**, директорка Хмельницької обласної бібліотеки для молоді, Голова Секції працівників публічних бібліотек ВГО Українська бібліотечна асоціація;
- ✓ **Лагута Людмила Вікторівна**, головний бібліотекар науково-методичного відділу Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого;
- ✓ **Лугова Лариса Анатоліївна**, заступниця директора КЗ ЛОР «Львівська обласна бібліотека для дітей», членкиня Президії ВГО Українська бібліотечна асоціація;

Голова Журі Конкурсу;

- ✓ **Пашкова Валентина Степанівна**, Голова Експертної ради ВГО Українська бібліотечна асоціація, спеціаліст програми «Американські центри» Посольства США в Україні;
- ✓ **Фіть Людмила Володимирівна**, начальниця управління видавничої справи та бібліотечної діяльності у Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України (за згодою);
- ✓ **Чорна Тетяна Володимирівна**, директорка Наукової бібліотеки Національного університету «Кієво-Могилянська академія».

До 1 вересня 2025 р. Президія ВГО Українська бібліотечна асоціація приймає подання на відзнаки Української бібліотечної асоціації:

- ✓ За відданість бібліотечній справі
- ✓ За внесок у бібліотекознавство
- ✓ За внесок у бібліотечну освіту
- ✓ Інклюзивна бібліотека
- ✓ Краще регіональне відділення

Детальніше про кожну відзнаку читайте на порталі Української бібліотечної асоціації в розділі «Відзнаки Асоціації»: <https://ula.org.ua/pro-nas/vidznaky-asotsiatsii>

Подання відповідно до Положення про відзнаку просимо надсилати на офіційну електронну адресу ВГО Українська бібліотечна асоціація info@ula.org.ua.

XV Львівський міжнародний бібліотечний форум «Бібліотека: довіра і відповідальність», 16-20 вересня 2025 р., змішаний формат

Запрошуємо на **XV Львівський міжнародний бібліотечний форум**. Наживо він проходитиме в бібліотеках міста Львова. Онлайнова участь відбуватиметься на платформі Zoom.

Форум – це місце зустрічі керівників та провідних фахівців бібліотек, науковців, викладачів закладів вищої освіти, видавців, авторів, читачів, провайдерів інформаційних послуг, членів та партнерів ВГО Українська бібліотечна асоціація.

Організатори Форуму: ВГО Українська бібліотечна асоціація, Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівська обласна бібліотека для дітей, Львівська муніципальна бібліотека, Львівська обласна бібліотека для юнацтва ім. Романа Іваничука

Партнери Форуму: «Проєкт підтримки Дія», що реалізується Програмою розвитку ООН (UNDP) в Україні за фінансування Швеції, Український інститут книги, Goethe-Institut в Україні

Запрошуємо на:

- зустрічі з ключовими спікерами та «зірковими» учасниками;
- дискусії з актуальних питань;
- обмін досвідом з українськими та іноземними колегами;
- круглі столи і тренінги з напрямів «на часі»;
- культурно-мистецький проєкт «Читаємо Україну: шлях до себе через літературу».

Участь у Бібліофорумі

- для дійсних членів ВГО Українська бібліотечна асоціація та одного представника від офіційних партнерів Асоціації – **300 грн.;**
- для інших зацікавлених – **400 грн.**

Електронна реєстрація й оплата XV Львівському міжнародному бібліотечному форумі відкрита до 31 серпня 2025 р.

Деталі див. на порталі Асоціації.

Засновник, редакція, видавець: Всеукраїнська громадська організація Українська бібліотечна асоціація.

Реєстраційне свідоцтво KB №16880-5650P від 30.07.2010 р.

Редакційна колегія: Бруй О., Моїсєєва С., Сошинська Я., Бояринова О.

Наклад – 300 примірників.

Розповсюджується безкоштовно.

Адреса редакції/видавця: вул. Олександра Кониського, 83-85, м. Київ, 04053, тел. (044) 383-14-32

Типографія: АК Group, м. Київ, вул. Євгена Чикаленка, 45/2, тел. (044) 234-81-92

© ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2025

Використання у будь-якій формі матеріалів, опублікованих в бюлетені, узгоджується з редакцією. Посилання на видання обов'язкові.